

NEYTENDASTOFA

Ákvörðun nr. 3/2007

Kvörtun Atlantik ehf. vegna notkunar á heitinu Trans-Atlantic

I.

Erindið

Með erindi, dags. 23. ágúst 2005, til Neytendastofu kvartar Ragnheiður M. Ólafsdóttir hdl., f.h. Atlantik ehf., yfir notkun Trans-Atlantic ehf. á firmanafni sínu. Með vísan til 5. og 12. gr. laga nr. 57/2005 um eftirlit með óréttmætum viðskiptaháttum og gagnsæi markaðarins er þess krafist að viðurkennt verði að Trans-Atlantic sé óheimilt að nota heitið Trans-Atlantic sem firmanafn eða annað auðkenni fyrir ferðaþjónustu sína sem og önnur sambærileg heiti, sem rugla má saman við heitið Atlantik. Einnig er þess krafist að viðurkennt verði að Trans-Atlantic sé óheimilt að nýta sér lénsheitin atlanticferdir.is og transatlantic.is.

Í erindinu kemur fram að Atlantik reki ferðaþjónustu og hafi frá árinu 1977 notað heitið Atlantik sem auðkenni í atvinnustarfsemi sinni. Nafnið hafi verið skráð í firmaskrá árið 1977, lénið atlantik.is verið skráð árið 1998, lénið atlantic.is árið 2002 og árið 2005 hafi vörumerkin Atlantik og Atlantik Tours verið skráð fyrir ferðaþjónustu. Tilgangur félagsins skv. samþykktum þess sé öll almenn ferðaþjónusta innanlands og erlendis, sala og útgáfa farseðla, svo og annar skyldur atvinnurekstur.

Árið 2004 hafi heitið Trans-Atlantic verið skráð í fyrirtækjaskrá og lénunum atlanticferdir.is og transatlantic.is úthlutað. Í samþykktum félagsins sé tilgangur þess sagður vera markaðssetning, sala og þjónusta vegna ferða einstaklinga og hópa erlendis á valda áfangastaði og öll önnur starfsemi þessu tengd. Atlantik hafi krafist þess árið 2005 að Trans-Atlantic myndi láta af allri notkun á heitinu Atlantic sem auðkenni fyrir ferðaþjónustu sína en því hafi verið hafnað.

Óásættanlegt sé að önnur ferðaskrifstofa geti nýtt sér margra ára uppbyggingu og markaðssetningu og náð til sín viðskiptum með því að nýta sér auðkenni sem augljóslega megi rugla saman við vörumerki Atlantik. Um sé að ræða brot gegn 5. og 12. gr. laga nr. 57/2005, þá sérstaklega síðari málslíð 12. gr. um að aðila sé óheimilt að nota auðkenni sitt á þann hátt að leitt geti til þess að villst verði á því og öðru einkenni sem annað fyrirtæki noti með fullum rétti.

Bæði Atlantik og Trans-Atlantic séu fyrirtæki í ferðapjónustu sem taki að sér að skipuleggja ferðir fyrir viðskiptavinum sína gegn gjaldi. Atlantik sé með áherslu á skipulagðar ferðir fyrir ferðamenn hér á landi en hafi einnig selt sólarlandaferðir um árabíl. Hlé hafi verið gert á slíkum ferðum en þó sé enn boðið upp á utanlandsferðir fyrir afmarkaða hópa, m.a. í tengslum við skemmtiferðaskipasiglingar. Trans-Atlantic leggi áherslu á skipulagningu alferða frá Íslandi, s.s. til Mexíkó, Eistlands og Litháen auk þess sem því hafi verið lýst yfir í fjölmiðlum að til standi að bjóða upp á ferðir innanlands í framtíðinni. Því sé ljóst að fyrirtækin bjóði upp á eins eða svipaða þjónustu.

Megináhersla heitisins Trans-Atlantic sé á orðinu atlantic og því sé Trans-Atlantic sammála þar sem það hafi skráð og nýti sér lénið atlanticferdir.is. Augljós ruglingshætta sé á milli atlantik og atlantic og skipti engu máli þótt viðskeytinu trans hafi verið bætt framan við heitið. Sú viðbót veiti ekki heitinu aðgreiningarhæfi frá vörumerkinu Atlantik sé lítið til merkingar orðsins og þeirrar staðreyndar að fyrirtækin starfi á sama sviði ferðapjónustu. Í fyrri málum hafi samkeppnisráð talið að ekki sé nægilegt til aðgreiningar að bæta greini við heiti keppinauts né nýta sér fleirtölumynd heitisins. Hið sama hljóti að eiga við í þessu tilviki þar sem varla geti verið heimilt að bæta veiku forskeyti framan á vörumerki keppinauts og það talist nægilegt. Ef heimila ætti slíkt forskeyti þá þyrfti það a.m.k. að vera sterkt og skapa auðkenninu sérstöðu með því. Samkvæmt meginreglu dansks vörumerkjaréttar sem byggt hafi verið á af hálfu áfrýjunarnefndar í vörumerkja- og einkaleyfamálum þá sé um ruglingshættu að ræða ef sterki hluti vörumerkja er eins eða líkur en annar aðilinn bæti orði við sitt merki sem telst ekki nægilega aðgreinandi. Þess vegna þurfi að fara fram mat á því hvor hluti auðkennisins Trans-Atlantic vegi þyngra og að mati Atlantik er það orðið atlantic. Því sé hætta á því að villst verði á merkjunum og ætti Trans-Atlantic því að vera óheimilt að nota þetta auðkenni í atvinnustarfsemi sinni. Einnig sé Trans-Atlantic óheimilt að nýta sér lénsheitin atlanticferdir.is og transatlantic.is þar sem reglur vörumerkjaréttar eigi að miklu leyti við um rétt aðila til lénaskráningar.

II.

Málsmeðferð

1.

Með bréfi Neytendastofu, dags. 1. september 2005, var erindi Atlantik sent Trans-Atlantic til umsagnar. Svar barst frá Ólafi Erni Svanssyni hdl., f.h. Trans-Atlantic, dags. 19. september 2005.

Þar segir að félagið Trans-Atlantic hafi verið stofnað í september 2004 með það að leiðarljósi að stuðla að auknu framboði á beinum ferðum fyrir Íslendinga beint frá landsbyggðinni. Áfangastaðir fyrirtækisins séu einkum handan Atlantshafsins, þ.e.

Mexíkó, Guatemala og Belize. Í kjölfar stofnunar félagsins árið 2004 hafi það fengið úthlutað lénunum atlanticferdir.is og transatlantic.is.

Nokkrum mánuðum eftir að Trans-Atlantic hóf rekstur hafi bréf borist frá Atlantik þar sem gerð var krafa um að tafarlaust yrði látið af notkun á heitinu Atlantic sem auðkenni fyrir ferðaþjónustu fyrirtækisins. Krafan hafi ekki þótt styðjast við lög og því hafi henni verið hafnað.

Í svarinu er því alfarið mótmælt að brotið hafi verið gegn 5. og 12. gr. laga nr. 57/2005 með notkun orðsins atlantic í heiti félagsins. Trans-Atlantic hafi eingöngu að markmiði utanlandsferðir fyrir íbúa landsbyggðarinnar. Atlantik stundi hins vegar ferðaþjónustu með áherslu á skipulagðar ferðir fyrir ferðamenn hér á landi. Fyrirtækin séu því alls ekki í samkeppni á markaði.

Þá sé engin ruglingshætta með firmaheitum fyrirtækjanna. Augljós munur sé á orðinu atlantic og atlantik auk þess sem Atlantik geti ekki eignað sér svo almennt orð. Atlantic vísi til Atlantshafsins eða Atlantshafsstrandar en orðið Trans-Atlantic þýði það sem liggur þvert yfir Atlantshaf, sem fer yfir Atlantshaf, Atlantshafs- eða handan Atlantshafs. Orðið hafi því allt aðra þýðingu en firmanafn Atlantik auk þess að hafa sex bókstafi sem firmanafn Atlantik hafi ekki og því fráleitt að um ruglingshættu sé að ræða.

Í erindi Atlantik hafi verið lögð áhersla á orðið atlantic í firmanafni Trans-Atlantic og því til stuðnings sé vísað á að fyrirtækið hafi skráð lénið atlanticferdir.is en ekki t.d. transferdir.is. Lénið transatlantic.is sé aðalsíða fyrirtækisins Trans-Atlantic en ákveðið hafi verið að setja einnig upp lén með orðinu ferdir til að ná til leitarvéla á netinu. Lénið transatlanticferdir.is hafi þótt of langt og transferdir.is hafi ekki komið til skoðunar þar sem orðið trans hafi sömu þýðingu og orðið ferðir. Ekki sé hins vegar verið að gera upp á milli orðhluta úr nafni Trans-Atlantic með þessu og því sé mótmælt með öllu að dregnar verði þær ályktanir af lénsheiti að megináhersla sé á einum hluta nafnsins.

Tekið er fram að Atlantik njóti ekki einkaréttar til notkunar atlantic með því að skrá heitið atlantik hjá Einkaleyfastofu mörgum mánuðum eftir að Trans-Atlantic hóf starfsemi undir því heiti. Þá hafi Atlantik ekki einkarétt á notkun orðsins atlantic samskeytt við annað orð sem myndi þriðja orðið með því einu að fá skráð orðið atlantik eða nota það orð sem firmanafn. Atlantik geti ekki eignað sér orð sem hafi jafnalmenna og víðtæka merkingu eða tilvísun og orðið atlantic og vegna almennrar merkingar þess orðs geti það ekki notið verndar. Ef fallist yrði á það væri óheimilt að nota t.d. orðin miðjarðarhafs, íslenska og Evrópu í heiti fyrirtækja ef fyrir væri félag með sama orði í firmaheiti eða vörumerki og jafnvel ef það væri skrifað á annarri tungu. Fjöldi fyrirtækja um allan heim sem stunda ferðaþjónustu hafi firmanöfn sem

innihaldi orðið Atlantic. Ef fallist yrði á kröfu Atlantik yrðu þau eða eftir atvikum Atlantik að breyta firmanafni sínu.

Tilvísanir í erindi Atlantik til úrskurða sem fjalla um greini eða fleirtölu orðs eigi ekki við hér og umfjöllun um veikt forskeyti fyrir framan orðið Atlantic sé með öllu hafnað. Fullyrðing Atlantik um ruglingshættu sé mjög langsótt enda hafi Trans-Atlantic aldrei orðið vart við slíkan rugling. Loks beri sérstaklega að líta til þess að myndmerki félaganna séu eins ólík og hugsast geti og því engin hætta á ruglingi.

2.

Ragnheiði M. Ólafsdóttur hdl., f.h. Atlantik, var sent svar Trans-Atlantic til umsagnar með bréfi Neytendastofu, dags. 23. september 2005. Svar barst frá Árna Hrafni Gunnarssyni, f.h. Atlantik, dags. 3. október 2005.

Í svarinu segir að bæði fyrirtækin taki að sér skipulagningu ferða fyrir ferðamenn gegn gjaldi og keppist um viðskipti þeirra. Ferðaskrifstofur sem skipuleggi ferðir innanlands séu í samkeppni við þá sem bjóða ferðir til annarra landa enda er markmið þeirra m.a. að fá Íslendinga til að velja íslensk sumarleyfi í stað sumarleyfa erlendis. Ljóst sé að vörulíking sé fyrir hendi í skilningi vörumerkjaréttarins þar sem báðir aðilar skipuleggi ferðir fyrir ferðamenn gegn gjaldi og séu því í samkeppni hvor við annan. Þar að auki hafi Atlantik selt skemmtiferðasiglingar erlendis fyrir Íslendinga og Trans-Atlantic hafi lýst því yfir í fjölmiðlum að fyrirtækið hyggt bjóða upp á ferðir innanlands.

Bent er á að skorið hafi verið úr því hvort orðið atlantic eða atlantik sé það almennt að ekki sé hægt að öðlast auðkennarétt til þess. Með skráningu vörumerkjanna Atlantik og Atlantik Tours hafi Einkaleyfastofa talið að heitið Atlantik skorti ekki aðgreiningarhæfi. Því sé ekki um að ræða orð með almenna og víðtæka merkingu. Vörumerkin séu að mati Einkaleyfastofu til þess fallin að greina vörur Atlantik frá vörum keppinauta og er öðrum því óheimilt að nýta sér heiti sem rugla má saman við vörumerki og firmanafn Atlantik.

Rétt sé að munur sé á orðunum, enda ljúki heiti Atlantik á k en Trans-Atlantic á c. Þessi munur sé hins vegar það smávægilegur að augljós hætta sé á ruglingi. Í því sambandi megi einnig benda á hljóðlíkingu orðanna og að þau merki það sama. Atlantik hafi verið skráð sem vörumerki og orðið atlantic rúmist innan verndarsviðs þess vörumerkis, enda ekki nóg að breyta rithætti smávægilega til að nota nánast sama heiti í samkeppni við eiganda vörumerkis. Ekki skipti máli þótt erlend fyrirtæki hafi firmanöfn sem innihaldi orðið atlantic enda sé firma- og vörumerkjaréttur landsbundinn.

Þá hafi Atlantik haft rétt til vörumerkisins allt frá því að fyrirtækið hóf notkun þess auk firmaréttar frá skráningu, sem hafi aðeins verið staðfesting á þessum rétti. Trans-Atlantic hefði gert athugasemdir við skráningu vörumerkjanna hjá Einkaleyfastofu eða reynt að koma í veg fyrir skráninguna teldi félagið sig hafa betri rétt.

Tekið er fram að kvörtunin beinist gegn heitinu Trans-Atlantic en ekki Transatlantic og að sjónlíking sé meiri með orðunum Trans-Atlantic og Atlantik. Ekki sé neitað að ólík merking sé á orðunum en merkingarmunurinn sé hins vegar það lítil að hætt sé við ruglingi. Rétt sé að taka fram að Trans-Atlantic hafi kosið að skrá lénið atlanticferdir.is um mánuði áður en lénið transatlantic.is hafi verið skráð. Einnig skipti það ekki grundvallarmáli ef ætlunin sé að ná til leitarvéla að skrá lén sem innihaldi orðið ferdir enda tíðkist slíkt ekki almennt meðal ferðaskrifstofa hérlendis. Nauðsyn þess að skrá lén sem innihaldi orðið ferdir sé ekki slík að skera þurfi af mikilvægan hluta samsetta orðsins transatlantic. Þá þýði orðið trans ekki ferðir heldur handan einhvers. Skráning lénsins bendi eindregið til að fyrirtækið telji trans vera viðbót við orðið Atlantic sem sé aðalhluti heitisins.

Þá er vísað til úrskurða áfrýjunarnefndar í vörumerkja- og einkaleyfamálum og dönsku áfrýjunarnefndarinnar í vörumerkjamálum. Í þeim málum hafi verið talið að ruglingshætta væri fyrir hendi ef sterkari hluti merkis í tveim hlutum er eins eða nánast eins og merki keppinauts. Ekki skipti meginmáli þótt Trans-Atlantic sé samsett orð þar sem sömu sjónarmið eigi við um samsett orð og þegar um tvö orð er að ræða. Engu máli skipti þótt heitin endi annars vegar á c og hins vegar á k enda sé sá munur smávægilegur. Innan réttar Atlantik til orðmerkisins falli öll orðmerki sem hætta sé á að ruglað verði við vörumerkið. Í merki Trans-Atlantic sé ekki nein stílfærsla á orðinu Trans-Atlantic en hins vegar hafi þeir ákveðið myndmerki. Ekki sé krafist að Trans-Atlantic láti af notkun þess þar sem ágreiningurinn snúist eingöngu um notkun orðsins Trans-Atlantic.

3.

Bréf Atlantik var sent Ólafi Erni Svanssyni hdl., f.h. Trans-Atlantic, til umsagnar með bréfi Neytendastofu, dags. 1. október 2005. Svar barst frá Þorsteini Einarssyni hrl., f.h. Trans-Atlantic, dags. 2. nóvember 2005.

Þar segir að bréf lögmanns Atlantik gefi ekki tilefni til ítarlegrar umfjöllunar og vísað til röksemda í fyrra bréfi. Lögð sé áhersla á að Trans-Atlantic og Atlantik séu ekki í samkeppni á markaði. Atlantik stundi ferðaþjónustu innanlands, einkum í þjónustu við ferðamenn á skemmtiferðaskipum en Trans-Atlantic selji ferðir til annarra landa. Engu máli skipti þótt Atlantik hafi í hyggju að hefja síðar starfsemi á sama sviði og Trans-Atlantic. Þá selji Trans-Atlantic ekki ferðir til áfangastaða hér á landi og hyggist ekki gera það í framtíðinni.

Að lokum er tekið fram að ekki sé ruglingshætta fyrir hendi og að fráleitt sé að Trans-Atlantic falli innan verndarsviðs vörumerkis Atlantik. Því til stuðning sé vísað til ákvarðana Einkaleyfastofu.

4.

Með bréfi Neytendastofu, dags. 23. nóvember 2005, var málsaðilum tilkynnt að gagnaöflun væri lokið og að fyrirsjáanlegar væru tafir á afgreiðslu málsins sökum mikils málafjölda í meðferð hjá stofnuninni. Með bréfi, dags. 7. júlí 2006, tilkynnti Neytendastofa enn um töf á afgreiðslu málsins.

III.

Niðurstaða

1.

Í máli þessu kvartar Atlantik ehf. yfir notkun Trans-Atlantic ehf. á firmanafni sínu. Bæði fyrirtækin taka að sér skipulagningu ferða fyrir ferðamenn, Atlantik með áherslu á ferðir innanlands en Trans-Atlantic ferðir til annarra landa. Atlantik krefst þess að Trans-Atlantic verði bannað að nota nafnið Trans-Atlantic og önnur sambærileg heiti og að notkun lénsheitanna atlanticferdir.is og transatlantic.is verði talin óheimil.

Að mati Atlantik er notkun á heitinu Trans-Atlantic brot gegn ákvæðum 5. og 12. gr. laga nr. 57/2005 um eftirlit með óréttmætum viðskiptaháttum og gagnsæi markaðarins. Í 5. gr. laga nr. 57/2005 kemur fram að óheimilt er að hafast nokkuð það að sem brýtur í bága við góða viðskiptahætti í atvinnustarfsemi eins og þeir eru tíðkaðir eða eitthvað það sem óhæfilegt er gagnvart hagsmunum neytenda.

Ákvæðið er almenn vísiregla að því er varðar viðskiptasiðferði og er ætlað að stuðla að góðum síðum í viðskiptum. Af ákvæðinu má ráða að í atvinnustarfsemi verði fyrirtæki að virða tiltekin síðferðileg gildi og viðhafa góða viðskiptahætti gagnvart keppinautum sínum og neytendum. Mat á því hvaða viðskiptahætti skuli viðurkenna og hverja ekki er lagt í hendur Neytendastofu og dómstóla. Ákvæði II. kafla laga um óréttmæta viðskiptahætti, svo sem 12. gr. gegna mikilvægu hlutverki sem viðmiðun og til leiðbeiningar við mat á því hvaða kröfur eigi lögum samkvæmt að gera til viðskiptahátta.

Í 12. gr. segir:

„Óheimilt er að nota í atvinnustarfsemi firmanafn, verslunarmerki eða því um líkt, sem sá hefur ekki rétt til er notar, eða reka atvinnu undir nafni sem gefur villandi upplýsingar um eignarrétt eða ábyrgð atvinnurekanda. Enn fremur er sérhverjum bannað að nota auðkenni, sem hann á tilkall til,

á þann hátt að leitt geti til þess að villst verði á því og öðru einkenni sem annað fyrirtæki notar með fullum rétti“

Í 12. gr. felst almenn samkeppnisregla um vernd auðkenna og er hún til fyllingar á vörumerkjavernd eins og sést glögg af lögskýringargögnum, s.s. greinargerð með frumvarpi til samkeppnislaga. Fyrri málsliður greinarinnar hefur að geyma almennt bann við því að nota auðkenni, t.d. firmanafn og vörumerki, sem annar á. Rétturinn til þessara auðkenna getur hvílt á sérlöggjöf svo sem lögum um vörumerki, lögum um verslunarskrár, firmu og prókúruumboð og því um líkt. Samkvæmt greinargerðinni skiptir ákvæðið máli um viðbótarvernd við þá vernd sem framangreind sérlög veiti auðkennum. Þá segir í greinargerðinni að í 2. málslið 12. gr. sé rétturinn til að nota eigin auðkenni takmarkaður á þann veg að óheimilt sé að nota auðkenni þannig að leitt geti til þess að villst verði á því og öðru auðkenni sem annað fyrirtæki noti með fullum rétti.

Atlantik er skráð auðkenni fyrirtækisins í firmaskrá frá árinu 1977 og vörumerkin Atlantik og Atlantik Tours voru skráð hjá Einkaleyfastofu árið 2005. Lénin atlantik.is og atlantic.is voru skráð árin 1998 og 2002. Lánið atlanticferdir.is hefur nú verið afskráð og því ekki fjallað frekar um það hér. Heitið Trans-Atlantic var skráð í firmaskrá árið 2004 og lénin atlanticferdir.is og transatlantic.is voru skráð sama ár. Að mati Neytendastofu eiga því ákvæði 2. ml. 12. gr. laga nr. 57/2005 við í máli þessu og skal þá litið til hvort villast megi á fyrirtækjunum.

2.

Báðir málsaðilar eru í ferðaskrifstofurekstri. Atlantik sinnir fyrst og fremst komu erlendra ferðamanna til Íslands og er t.d. vefsvæði fyrirtækisins allt á ensku. Trans-Atlantic býður aftur á móti Íslendingum upp á ferðir til útlanda.

Orðið atlantic vísar til Atlantshafs eða Atlantshafsstrandar en orðið trans-atlantic þýðir það sem liggur þvert yfir Atlantshaf, það sem fer yfir Atlantshaf, Atlantshafs- eða handan Atlantshafs. Neytendastofa telur að atlantic og trans-atlantic séu almenn orð sem m.a. hafi skírskotun til þeirrar ferðaþjónustu sem báðir málsaðilar stundi. Við leit í firmaskrá koma t.d. upp 45 fyrirtæki sem hafa atlant sem orðhluta og kenna þannig starfsemi sína með einum eða öðrum hætti við Atlantshafið. Að mati Neytendastofu verða fyrirtæki sem velja almenn orð til auðkennis að hlíta því að aðrir noti lík nöfn jafnvel fyrirtæki í áþekkri starfsemi.

Merki Trans-Atlantic er í veigamiklum atriðum frábrugðið merki Atlantik og er að mati Neytendastofu ekki til þess fallið að gefa til kynna að rekstur fyrirtækjanna tengist á einhvern hátt og geti þannig spillt þeirri viðskiptavild sem merki Atlantik hafi skapað því fyrirtæki.

Þá hefur í gögnum málsins ekki verið sýnt fram á rugling milli fyrirtækjanna og notkun auðkennisins Trans-Atlantic þykir ekki vera með þeim hætti að tilefni sé til að ætla að villst verði á því og auðkenninu Atlantik. Þá fæst ekki séð að lénið transatlantic.is valdi ruglingi við lénin atlantik.is eða atlantic.is. Þannig myndi sá sem þekkir heimasíðu Atlantik, atlantik.is, varla slá inn transatlantic.is svo tæpast er hætta á ruglingi að því leyti.

Að mati Neytendastofu er því ekki um að ræða brot gegn ákvæðum 12. gr. laga nr. 57/2005. Jafnframt fær Neytendastofa ekki séð að Trans-Atlantic hafi brotið gegn ákvæðum 5. gr. sömu laga.

Með vísan til framangreinds telur Neytendastofa ekki tilefni til frekari afskipta af máli þessu.

IV.

Ákvörðunarorð:

„Ekki er ástæða til aðgerða af hálfu Neytendastofu í máli þessu.“

Neytendastofa, 17. janúar 2007